

Cena Arnošta z Pardubic pro Jana Sudu in memoriam

Čelní představitelé Univerzity Karlovy a akademické obce si 17. listopadu 2017 připomněli ve Velké aule Karolina v Praze Mezinárodní den studentstva a Den boje za svobodu a demokracii. Při této příležitosti byly předány Ceny Arnošta z Pardubic, určené akademickým pracovníkům za jejich vynikající pedagogickou činnost a skupinám pedagogických nebo podpůrných pracovníků za jejich přínos ke zvyšování kvality vzdělávací činnosti.

Rektor Univerzity Karlovy prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., ve svém projevu zdůraznil důležitou roli studentů a vzdělaných lidí pro vývoj demokracie a občanské společnosti: „Vzdělání lidé znamenají pro jakoukoli totalitní moc nebezpečí vždycky. Svobodného, kritického myšlení a vzdělaných lidí se diktátoři všude na

světě obávali a obávají ze všeho nejvíc. Čím je společnost vzdělanější a poučenější, tím méně je náchylná k tomu nechat se zmanipulovat, nechat se svést anebo zstrašit. A v dnešní době je nutné mít tuto skutečnost na paměti stejně jako dříve.“

Cenu pro vynikajícího vyučujícího na Univerzitě Karlově získal prof. PhDr. Petr Charvát, DrSc., z Pedagogické fakulty za mimořádný přínos pedagogické profesi. Cenu za vědecký počin převzal tým složený z učitelů, studentů a absolventů Právnické fakulty vedený JUDr. Mgr. Michalem Urbanem, Ph.D., za program Street Law – zažít právo jinak.

Za přínos světové vědě, pedagogické činnosti a popularizaci vědy byl oceněn in memoriam prof. RNDr. Jan Suda, Ph.D.

O našem dřívějším předsedovi redakční rady, kolegovi a velmi blízkému člověku Janu Sudovi (1974–2017), který vystudoval specializaci botanika cévnatých rostlin na katedře botaniky Přírodovědecké fakulty UK a na téže fakultě se také na výuce podílel od svého absolutoria v r. 1997, jsme v Živě v letošním ročníku podrobněji psali (2017, 3: LXII–LXVI). Proto jen připomeneme, že za vědecké, popularizační i pedagogické zásluhy získal také např. cenu Akademie věd ČR za nejlepší juniorský tým, cenu Josefa Hlávky, cenu děkana PŘF UK mladým vědecko-pedagogickým pracovníkům a v r. 2016 medaili Vojtěcha Náprstka za popularizaci vědy.

Prémie Otto Wichterleho 2017

Významné ocenění Akademie věd České republiky převzalo z rukou předsedkyně AV ČR prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., 6. června 2017 v pražské vile Lanna 23 mladých badatelů, kteří úspěšně splnili mimořádně významný vědecký úkol v některém ze specializovaných pracovišť AV ČR. Prémie je určena perspektivním vědcům ve věku do 35 let, kteří dosahují špičkových vědeckých výsledků a jsou nositeli vědeckých hodností CSc., Dr., Ph.D. nebo DrSc. Ocenění v letošním roce byli:

● Oblast věd o neživé přírodě

Ing. Vítězslav Jarý, Ph.D., RNDr. Lukáš Ondič, Ph.D., a Ing. Jakub Vícha, Ph.D. (všichni z Fyzikálního ústavu), RNDr. Martin Doležal, Ph.D. (Matematický ústav), Ing. Miroslav Krůs, Ph.D., a RNDr. Karel Židek, Ph.D. (oba z Ústavu fyziky plazmatu).

● Oblast věd o živé přírodě

Mariana Manuela Salgado da Costa Amaro, Ph.D., a RNDr. Radek Šachl, Ph.D. (pracovníci Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského), Ing. Libor Kobera, Ph.D. (Ústav makromolekulární chemie), Mgr. et Mgr. Pavla Perlíková, Ph.D., a Dmytro A. Yushchenko, Ph.D. (Ústav organické chemie a biochemie), Mgr. Soňa Legartová, Ph.D. (Biofyzikální ústav), Mgr. Lenka Polidarová, Ph.D., a RNDr. Vojtěch Vyklický, Ph.D. (oba z Fyziologického ústavu), Mgr. Zdeněk Kameník, Ph.D. (Mikrobiologický ústav), Mgr. Peter Dráber, Ph.D. (Ústav molekulární genetiky), Mgr. Milan Říha, Ph.D., a Mgr. Jan Hřeček, Ph.D. (Biologické centrum), a RNDr. Ondřej Mudrák, Ph.D. (Botanický ústav).

Soňa Legartová se podílí na výzkumu v oddělení Molekulární cytologie a cytometrie. Během dizertační práce se zabývala epigenetikou normálních a maligně transformovaných buněk, řešila také problematiku mechanismů oprav poškozené DNA.

Lenka Polidarová zkoumá mechanismy synchronizace centrálních cirkadiálních hodin v suprachiasmatických jádrech hypothalamu s podmínkami vnějšího prostředí. Zaměřuje se na to, jak se cirkadiální hodiny podílejí na regulaci časové koordinace fyziologických a metabolických funkcí těla.

Vojtěch Vyklický studuje excitační nervový přenos kombinovanými elektrofyziologickými a optogenetickými technikami. Podílel se např. na objasnění mechanismu působení inhibičních neurosteroidů na NMDA receptory. Také popsal neuroprotektivní působení *in vivo* u nově vyvinutého neurosteroidního analogu.

Zdeněk Kameník se zaměřil na izolaci a charakterizaci sekundárních metabolitů aktinomycet, funkci biosyntetických proteinů a přípravu hybridních biologicky aktivních látek, také na extrakci a analýzu sekundárních metabolitů v půdě a na studium biosyntézy botromycinu.

Peter Dráber působí v oblasti molekulární biologie a imunologie, v současnosti studuje signalizaci receptoru pro cytokin IL-17A. Výzkum má odhalit molekulární mechanismus, jak IL-17A spouští zánětlivou odpověď a nalézt nové potenciální cíle pro vývoj protizánětlivých léků.

Milan Říha je specialistou v oboru distribuce a vzorkování ryb, národním coordi-

nátorem českého zastoupení v projektu sdružujícím evropské vědce zabývající se migracemi a fyziologií ryb. Podílí se na mezinárodním projektu MACFISH, kde řídí získávání a zpracování zaznamenaných telemetrických dat.

Jan Hřeček je odborníkem v molekulární ekologii, jeho výzkum umožňuje porozumět zákonitostem koexistence druhů v přirozených ekosystémech a jejich potravním vztahům. Zabývá se také dopadem změn klimatu na potravní sítě a biologický boj proti škůdcům.

Ondřej Mudrák se věnuje aplikované ekologii rostlin, svou prací přispívá k pochopení obecných mechanismů obnovy narušených biotopů ve střední Evropě. Jeho zájmem jsou málo probádané interakce rostlin s půdou, význam půdní fauny v rostlinné sukcesi a úloha rostlinných poloparazitů pro udržení a obnovu luční biodiverzity.

● Oblast humanitních a společenských věd

Tuto oblast zastupovali: Mgr. Martina Mikeszová, Ph.D., Petr Gibas, MSc., Ph.D. (Sociologický ústav), Dr. phil. Tomáš W. Pavlíček, Ph.D. (Masarykův ústav a Archiv), a Ansten Mørch Klev, Ph.D. (Filosofický ústav).

1 Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová při projevu během předávání Prémie Otto Wichterleho ve vile Lanna, spolu s místopředsedy Akademické rady Pavlem Baranem za III. vědní oblast (uprostřed) a Zdeňkem Havlasem za II. vědní oblast.

2 Nositelé Praemium Academiae – Akademické prémie v roce 2017. Zleva: Jan Flusser, Petr Baldrian a Michal Fárník. Snímky: P. Jáchimová (obr. 1) a V. Černoš (2), Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR